

ZALECENIA

ZALECENIE KOMISJI (UE) 2023/550

z dnia 8 marca 2023 r.

w sprawie krajowych programów wsparcia na rzecz planowania zrównoważonej mobilności miejskiej

(notyfikowane jako dokument nr C(2023) 1524)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W Europejskim Zielonym Ładzie ⁽¹⁾ obrano za cel osiągnięcie neutralnej dla klimatu gospodarki UE do 2050 r. Wezwano w nim do redukcji o 90 % emisji gazów cieplarnianych pochodzących z transportu. W strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności ⁽²⁾ przedstawiono środki mające pomóc w osiągnięciu tego celu, w tym środki służące promowaniu zrównoważonej, inteligentnej, bezpiecznej i zdrowej mobilności miejskiej.
- (2) W komunikacie w sprawie Nowych unijnych ram mobilności miejskiej ⁽³⁾ potraktowano priorytetowo bardziej zrównoważone rozwiązania dotyczące transportu – transport zbiorowy i publiczny, mobilność współdzieloną, chodzenie pieszo i jazdę na rowerze – w celu zwiększenia ich wykorzystania dla lepszej i bardziej energooszczędnej mobilności „od drzwi do drzwi”, a jednocześnie przyczynienia się do lepszego stanu zdrowia i samopoczucia obywateli.
- (3) Zrównoważona mobilność miejska przyczynia się do realizacji szeregu europejskich polityk mających na celu promowanie mobilności niskoemisyjnej i zeroemisyjnej ⁽⁴⁾ oraz poprawę jakości powietrza i bezpieczeństwa ruchu drogowego, przy jednoczesnym generowaniu dodatkowych korzyści pod względem stanu zdrowia i samopoczucia obywateli. Skuteczne planowanie mobilności miejskiej może pomóc w realizacji powiązanych polityk europejskich i krajowych bezpośrednio na szczeblu lokalnym. Jak podkreślono w komunikacie w sprawie długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE ⁽⁵⁾ oraz w towarzyszącym mu planie działania UE na rzecz obszarów wiejskich, lepsza integracja mobilności w mieście, na obszarach podmiejskich i na obszarach wiejskich ma zasadnicze znaczenie dla promowania zrównoważonych rozwiązań w zakresie mobilności.
- (4) W pakiecie dotyczącym mobilności w miastach z 2013 r. ⁽⁶⁾ wprowadzono plany zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP) jako ramy dla miast służące planowaniu i wdrażaniu odpowiedzi na wyzwania w dziedzinie polityki mobilności miejskiej na całym miejskim obszarze funkcjonalnym. Od tego czasu Komisja zachęca do powszechnego przyjmowania SUMP jako podstawy europejskiej polityki mobilności miejskiej. Koncepcja i związane z nią europejskie wytyczne dotyczące SUMP były szeroko wykorzystywane przez władze lokalne, osoby odpowiedzialne za planowanie i zainteresowane strony. Okazało się, że jest to skuteczne, solidne i elastyczne narzędzie, na którym miasta mogą polegać podczas planowania środków z zakresu mobilności miejskiej.
- (5) W sprawozdaniu specjalnym 06/2020: Zrównoważona mobilność w miastach w UE ⁽⁷⁾ Europejski Trybunał Obrachunkowy podkreślił, że na państwach członkowskich i położonych w nich miastach spoczywa odpowiedzialność za zarządzanie strategiami na rzecz mobilności w miastach zgodnie z zasadą pomocniczości. Trybunał stwierdził, że lokalne środki z zakresu mobilności miejskiej nie zawsze były zgodne z celami zrównoważonej mobilności miejskiej. Krajowe programy wsparcia na rzecz planów zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP) przyczyniłyby się do poprawy powiązań między koncepcją SUMP a lokalnymi planami zrównoważonej mobilności miejskiej.

⁽¹⁾ COM(2019) 640 final.

⁽²⁾ COM(2020) 789 final.

⁽³⁾ COM(2021) 811 final.

⁽⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1161 z dnia 20 czerwca 2019 r. zmieniająca dyrektywę 2009/33/WE w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego (Dz.U. L 188 z 12.7.2019, s. 116).

⁽⁵⁾ COM(2021) 345 final.

⁽⁶⁾ COM(2013) 913 final.

⁽⁷⁾ Sprawozdanie specjalne 06/2020: Zrównoważona mobilność w miastach w UE – bez zaangażowania ze strony państw członkowskich nie będzie możliwa istotna poprawa.

- (6) W zmienionym rozporządzeniu w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T) ⁽⁸⁾ proponuje się, aby węzły miejskie w sieci TEN-T przyjęły SUMP zgodnie z wymogami określonymi w załączniku V do tego rozporządzenia oraz gromadziły i przedkładały Komisji istotne dane dotyczące mobilności miejskiej. Jeżeli chodzi o wymogi dotyczące gromadzenia danych i sprawozdawczości, w późniejszym akcie wykonawczym zostanie określony wykaz wskaźników zrównoważonej mobilności miejskiej oraz metodyka ich obliczania. Po przyjęciu będą to jedyne wiążące wymogi związane z SUMP na szczeblu UE. Krajowe programy wspierania SUMP będą oferować węzłom miejskim w sieci TEN-T wiedzę fachową, by pomóc im w spełnieniu powyższych wymogów.
- (7) Miasta stoją w obliczu wyzwań związanych z monitorowaniem postępów pod względem środków z zakresu zrównoważonej mobilności miejskiej za pomocą wskaźników. Gromadzenie danych wymaga zasobów administracyjnych i finansowych, a miasta często mają trudności z dostępem do danych przechowywanych przez władze krajowe i regionalne oraz inne organy. Państwa członkowskie powinny ułatwiać wymianę i wykorzystywanie gromadzonych danych za pośrednictwem centralnych punktów dostępu oraz zdecentralizowanych przestrzeni danych. Pomoże to miastom usprawnić ich systemy monitorowania w nadchodzących latach.
- (8) Dla wszystkich miast jest również dostępne kompendium niewiążących wytycznych i materiałów referencyjnych dotyczących SUMP ⁽⁹⁾, opracowanych w ramach projektów współfinansowanych przez UE, aby pomóc tym miastom w przygotowaniu i wdrożeniu ich indywidualnych SUMP. Miasta zachęca się do korzystania z tej puli informacji odpowiednio do ich własnych potrzeb. Grupa ekspertów Komisji ds. mobilności miejskiej ⁽¹⁰⁾ powinna pomóc w uzupełnieniu i skondensowaniu kompendium niewiążących wytycznych dotyczących SUMP.
- (9) Państwa członkowskie powinny wspierać miasta w przygotowywaniu SUMP, aby pomóc im w poprawie jakości ich SUMP i lepszym dostosowaniu tych planów do ram UE.
- (10) Ostatecznie to miasta pozostają odpowiedzialne za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie SUMP, jak również za wdrożenie zawartych w nich środków,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

1. CEL I ZAKRES

1.1. Wprowadzenie

W pakiecie dotyczącym mobilności w miastach z 2013 r. ⁽¹¹⁾ wprowadzono koncepcję SUMP jako podstawę ram dla miast i regionów w celu sprostania wyzwaniom w dziedzinie polityki mobilności miejskiej. Koncepcja SUMP wymaga aktualizacji w celu odzwierciedlenia nowych strategii UE i uwzględnienia nowych priorytetów polityki. W załączniku do niniejszego zalecenia przedstawiono to jako koncepcję SUMP.

Na podstawie koncepcji SUMP wytyczne dotyczące SUMP zawierają porady dla miast dotyczące procesu przygotowania i wdrożenia SUMP.

W ciągu ostatniego dziesięciolecia koncepcja ta była promowana przez Komisję i szeroko stosowana przez wiele miast w całej UE na zasadzie dobrowolności z myślą o planowaniu przejścia na atrakcyjną, sprzyjającą włączeniu społecznemu i zrównoważoną mobilność miejską.

Miasta stosujące koncepcję SUMP uznały ją za skuteczne, kompleksowe i elastyczne narzędzie, wykraczające poza granice administracyjne miast i obejmujące cały „miejski obszar funkcjonalny”, biorąc pod uwagę powiązania z zapleczem, przepływy osób dojeżdżających do pracy oraz połączenia miejsko-wiejskie.

W dokumencie roboczym służb Komisji dotyczącym Nowych unijnych ram mobilności miejskiej ⁽¹²⁾ podkreślono, że SUMP stanowią spójne ramy planowania długoterminowego, obejmujące wszystkie zainteresowane strony. Odporność tej koncepcji była widoczna w szczególności podczas pandemii COVID-19, ponieważ wiele miast posiadających SUMP było w stanie szybko i skutecznie dostosować swoje strategie na rzecz mobilności. Następnie były one w stanie wprowadzić zmiany w swoich systemach mobilności łatwiej niż miasta bez porównywalnych planów. W wielu przypadkach procedury awaryjne i związane z odpornością opisano już w istniejących SUMP.

⁽⁸⁾ COM(2021) 812 final.

⁽⁹⁾ Wytyczne dotyczące SUMP składają się z wytycznych dotyczących opracowania i wdrożenia planu zrównoważonej mobilności miejskiej oraz dodatkowych materiałów referencyjnych, dostępnych na portalu centrum monitorowania mobilności w miastach ELTIS; <https://www.eltis.org/mobility-plans/topic-guides>.

⁽¹⁰⁾ Decyzja Komisji C(2022) 5320 z dnia 28 lipca 2022 r. w sprawie ustanowienia grupy ekspertów Komisji ds. mobilności miejskiej; grupa ekspertów ds. mobilności miejskiej.

⁽¹¹⁾ Zob. załącznik do komunikatu Komisji z dnia 17 grudnia 2013 r. „Wspólne dążenie do osiągnięcia konkurencyjnej i zasobooszczędnej mobilności w miastach” (COM(2013) 913 final).

⁽¹²⁾ COM(2021) 811 final.

W ocenie pakietu dotyczącego mobilności w miastach z 2013 r. jako główne niedociągnięcie wskazano jednak nierównomierne przyjmowanie SUMP w poszczególnych państwach członkowskich. Wiele miast nadal nie posiada SUMP, a jakość SUMP, które istnieją, znacznie się różni. Istnieje również wyraźny brak równowagi między państwami członkowskimi w zakresie ogólnego zasięgu w miastach posiadających SUMP.

Niniejsze zalecenie jest zatem skierowane do państw członkowskich.

1.2. Potrzeba działania na szczeblu państw członkowskich

Na podstawie rozległego doświadczenia w stosowaniu koncepcji SUMP od 2013 r. w ocenie pakietu dotyczącego mobilności w miastach z 2013 r. wykazano, że problemem pozostają zdolności i wiedza fachowa, zwłaszcza w małych i średnich miastach, a także brak krajowego zaangażowania i wsparcia.

Wskazuje to na ogólną potrzebę zapewnienia spójności z koncepcją SUMP oraz koordynacji poszczególnych działań podejmowanych w miastach i na obszarach miejskich w celu przygotowania, wdrożenia i monitorowania planów mobilności.

Jak wskazano w Nowych unijnych ramach mobilności miejskiej, istnieje potrzeba wzmocnienia zarządzania i odpowiedzialności na szczeblu krajowym, aby ustanowić ramy wsparcia w celu ściślejszego dostosowania planów zrównoważonej mobilności miejskiej do koncepcji SUMP, z uwzględnieniem lokalnych warunków, praktyk w zakresie planowania i struktur instytucjonalnych zgodnie z zasadą pomocniczości.

1.3. Związek z TEN-T

Wniosek dotyczący zmienionego rozporządzenia w sprawie TEN-T⁽¹³⁾ obejmuje wzmocnienie roli miast jako kluczowych węzłów zrównoważonego, bezpiecznego, wydajnego i multimodalnego transportu w całej Europie i poza nią. W celu umożliwienia skutecznego funkcjonowania sieci TEN-T Komisja zaproponowała, aby do 31 grudnia 2025 r. państwa członkowskie zapewniły przyjęcie SUMP przez węzły miejskie w sieci TEN-T oraz gromadzenie przez nie istotnych danych dotyczących mobilności miejskiej.

Węzły miejskie powinny uwzględniać wpływ różnych środków z zakresu mobilności miejskiej na przepływy ruchu, zarówno pasażerskiego, jak i towarowego, w ramach sieci TEN-T. Środki powinny mieć na celu zapewnienie bezproblemowych przejazdów przez węzły miejskie, objazdów wokół nich lub wzajemnych połączeń między nimi, z uwzględnieniem pojazdów bezemisyjnych. Środki powinny pomóc w zmniejszeniu zatorów komunikacyjnych, zwiększeniu udziału transportu publicznego i aktywnych rodzajów transportu w poszczególnych rodzajach transportu, poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego i usunięciu wąskich gardeł mających wpływ na strumienie ruchu w sieci TEN-T.

Niniejsze zalecenie ma zatem także na celu zapewnienie dodatkowego wsparcia dla państw członkowskich i miast w zakresie przygotowania do spełnienia proponowanych wymogów dotyczących węzłów miejskich.

Niniejsze zalecenie pozostaje bez uszczerbku dla przyszłego przyjęcia zmienionego rozporządzenia w sprawie TEN-T na podstawie wspomnianego wniosku i wszelkich zawartych w nim zobowiązań dotyczących SUMP.

1.4. Koordynacja na szczeblu lokalnym w celu uzyskania synergii między podejściem sektorowym i podejściem do planowania przestrzennego

Rozwój SUMP wymaga zintegrowanego podejścia, w którym uwzględnia się dwa wymiary: integrację mobilności miejskiej z planowaniem sieci systemu transportowego („podejście sieciowe”) oraz integrację z międzysektorową strategią zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich („podejście terytorialne”).

Transport jest istotną częścią wydajnego i skutecznego podejścia do zintegrowanego planowania przestrzennego na szczeblu miejskim/lokalnym. SUMP należy zatem przygotowywać i wdrażać w ścisłej koordynacji z lokalnymi i regionalnymi planami mobilności, planami przestrzennymi i odpowiednimi planami sektorowymi. Oprócz lepszego dostosowania SUMP do celów polityki sektorowej pozwala to również zmniejszyć obciążenie administracyjne dla władz lokalnych.

Państwa członkowskie powinny zapewnić zgodność i spójność między celami polityki sektorowej a planowaniem mobilności miejskiej przez:

- wspieranie miast w przekształcaniu europejskich i krajowych celów w lokalne polityki miejskie, strategie i dokumenty dotyczące planowania, takie jak SUMP, zrównoważone plany miejskiej logistyki, plany działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu, umowy na rzecz klimatu i Porozumienia w sprawie zielonego miasta,

⁽¹³⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej (COM(2021) 812 final).

- uwzględnianie potrzeb i specyfiki miast oraz obszarów miejskich w nadrzędnych krajowych lub regionalnych strategiach i dokumentach dotyczących planowania, takich jak krajowe i regionalne plany transportowe, krajowe ramy polityki dotyczące rozmieszczenia infrastruktury paliw alternatywnych, krajowe plany w dziedzinie energii i klimatu oraz strategie zdrowia publicznego; strategie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich,
- uwzględnianie potrzeb i specyfiki miast i obszarów miejskich w krajowych działaniach dotyczących zobowiązań europejskich i międzynarodowych, takich jak europejski semestr i plany prac korytarzy sieci bazowej TEN-T.

2. KRAJOWE PROGRAMY WSPIERANIA SUMP

2.1. Cele

Komisja wzywa każde państwo członkowskie do wprowadzenia krajowego programu wspierania SUMP, którego celem jest wspieranie miast, wzmocnienie zarządzania i zwiększenie koordynacji na szczeblu krajowym, planowanie i zapewnienie realizacji strategii na rzecz mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju, a także poprawa koordynacji między regionami i miastami oraz między obszarami miejskimi i wiejskimi.

2.2. Zakres programu

Krajowe programy wspierania SUMP powinny obejmować środki mające na celu:

- opracowanie krajowych wytycznych dotyczących planowania mobilności miejskiej na podstawie zaktualizowanej koncepcji SUMP, przedstawionej w załączniku do niniejszego zalecenia Komisji, oraz z uwzględnieniem wytycznych dotyczących SUMP ⁽¹⁴⁾, odnoszących się w sposób zintegrowany do mobilności pasażerów, transportu towarowego i logistyki,
- zapewnienie pomocy technicznej i wsparcia ekspertów,
- opracowanie krajowego podejścia do przygotowania i wdrożenia SUMP w miastach, we współpracy z obszarami podmiejskimi i wiejskimi wokół miasta, obejmującego cały miejski obszar funkcjonalny (miasto i strefę dojazdową),
- pobudzenie krajowej sieci regionów i miast do wspierania wzajemnego uczenia się oraz dzielenia się dobrymi praktykami, w tym regionów najbardziej oddalonych UE i innych regionów oddalonych, wyspiarskich, peryferyjnych i słabo zaludnionych,
- wdrożenie programu szkoleniowego dla miast, obejmującego budowanie zdolności,
- zapewnienie miastom wsparcia finansowego w zakresie rekrutacji i utrzymania zdolności administracyjnych oraz zatrudniania z myślą o tymczasowym wsparciu ekspertów,
- organizowanie i koordynowanie kampanii informacyjnych oraz działań związanych z SUMP,
- zwiększanie świadomości na temat informacji i wytycznych publikowanych na portalu europejskiego centrum monitorowania mobilności w miastach ⁽¹⁵⁾,
- dokonywanie przeglądu i doradzanie w zakresie poprawy jakości SUMP zgodnie z koncepcją SUMP; ułatwi to opracowanie SUMP, jeżeli jest to wymagane jako warunek finansowania publicznego lub prywatnego,
- przeanalizowanie krajowych ram legislacyjnych pod kątem przeszkód w opracowywaniu skutecznych SUMP w miastach,
- pomoc właściwym organom w poprawie koordynacji w zakresie zapewniania infrastruktury i usług transportowych na miejskim obszarze funkcjonalnym,
- pomoc władzom lokalnym w zintegrowaniu i poprawieniu koordynacji między SUMP a planowaniem przestrzennym, a także w poprawie dostosowania do planów działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu, zrównoważonych planów miejskiej logistyki i innych odpowiednich planów oraz synergii z tymi planami,
- wzmocnienie monitorowania wdrażania SUMP przez wprowadzenie mechanizmów pomiaru postępów w osiągnięciu celów i założeń SUMP,

⁽¹⁴⁾ Wytyczne dotyczące opracowania i wdrożenia planu zrównoważonej mobilności miejskiej, dostępne na portalu centrum monitorowania mobilności w miastach ELTIS; <https://www.eltis.org/mobility-plans/sump-guidelines>.

⁽¹⁵⁾ <https://www.eltis.org/mobility-plans/topic-guides>

- obliczenie wskaźników zrównoważonej mobilności miejskiej, zgodnie z metodyką Komisji ⁽¹⁶⁾, koordynowanie i wspieranie gromadzenia danych oraz ułatwianie dostępu do krajowych, regionalnych lub prywatnych danych potrzebnych do obliczenia wskaźników mobilności miejskiej, dzielenia się nimi i ich wykorzystywania,
- monitorowanie postępów w realizacji celów polityki sektorowej, w tym obniżenia emisyjności i bezpieczeństwa ruchu drogowego; wspieranie miast w opracowywaniu mechanizmów gromadzenia zdezagregowanych danych, w tym według płci,
- regularne aktualizowanie sekcji dotyczących miast i planów krajowych na portalu europejskiego centrum monitorowania mobilności w miastach,
- wspieranie realizacji aspektów dotyczących mobilności miejskiej w ramach misji w zakresie neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast.

Zakres programu wspierania należy ustalić we współpracy z miastami i regionami oraz regularnie weryfikować na podstawie ich potrzeb oraz otrzymywanych od nich informacji zwrotnych.

2.3. Finansowanie i zapewnianie jakości

SUMP stanowią skuteczne ramy dla planowania i realizacji publicznych lub prywatnych inwestycji w obszarze mobilności miejskiej.

Państwa członkowskie powinny podjąć działania mające na celu informowanie o możliwościach finansowania oraz wspieranie w ich zakresie, poprawę jakości SUMP i ich lepsze dostosowanie do koncepcji SUMP.

Istnieje szeroki wachlarz europejskich, krajowych i regionalnych instrumentów wsparcia i instrumentów finansowych, które mogą posłużyć do wspierania procesów związanych z SUMP i które to instrumenty obejmują:

- instrument „Łącząc Europę”,
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Fundusz Spójności, w tym Interreg i URBACT,
- program „Horyzont Europa”, w tym misje oraz działania związane z CIVITAS,
- Program InvestEU, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) i REPowerEU,
- program „Cyfrowa Europa”,
- sprawiedliwą transformację,
- fundusz innowacyjny,
- Instrument Wsparcia Technicznego, który zapewnia państwom członkowskim UE dostosowaną do potrzeb wiedzę techniczną,
- systemy krajowe,
- finansowanie prywatne (np. obligacje ekologiczne).

Ponadto działająca pod auspicjami EIT wspólnota wiedzy i innowacji koncentrująca się na problematyce mobilności miejskiej oferuje wsparcie dla państw członkowskich, regionów i miast we wdrażaniu SUMP.

2.4. Zarządzanie programem na rzecz SUMP na szczeblu krajowym

Państwa członkowskie powinny wyznaczyć biuro ds. zarządzania krajowym programem na rzecz SUMP jako punkt kontaktowy na potrzeby związanych z SUMP kwestii dotyczących miast i obszarów miejskich. Należy utworzyć je we współpracy z władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi.

Biura te powinny dysponować odpowiednią wiedzą techniczną oraz zasobami prawnymi, finansowymi i ludzkimi do celu opracowania i wdrożenia krajowego programu wspierania SUMP.

Biura te powinny być neutralne i przejrzyste oraz angażować w swoją pracę regiony, miasta i obszary wiejskie. Biurom tym powinna doradzać grupa ekspertów złożona z przedstawicieli odpowiednich ministerstw, regionów, miast, obszarów wiejskich, środowisk akademickich i innych odpowiednich zainteresowanych stron zajmujących się mobilnością miejską.

Ta grupa ekspertów mogłaby odegrać zasadniczą rolę w opracowywaniu i ocenie krajowego programu wspierania SUMP, zatwierdzaniu krajowych wytycznych dotyczących SUMP oraz pełnić rolę niezależnego forum ekspertów, które pomogłoby zapewnić właściwe wdrożenie europejskich i krajowych wytycznych dotyczących SUMP. Państwa członkowskie powinny korzystać z istniejących systemów wsparcia dla miast. Biura ds. zarządzania programem powinny łączyć istniejące systemy wdrażane na szczeblu niższym niż krajowy i regionalny, aby zapewnić skoordynowane podejście, w którym uwzględnia się szczególne ograniczenia w przypadku obszarów oddalonych i peryferyjnych oraz regionów najbardziej oddalonych.

⁽¹⁶⁾ https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/clean-transport-urban-transport/sumi_en

Biura te mogłyby znajdować się w ministerstwie, agencji lub wyspecjalizowanym organie, w zależności od struktury administracyjnej danego państwa członkowskiego. Biura regionalne mogłyby uzupełniać biura krajowe, zwłaszcza w większych lub federalnych państwach członkowskich.

Zgodnie z zasadą pomocniczości ostatecznie to miasta pozostają odpowiedzialne za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie SUMP.

2.5. Interakcja między biurami ds. zarządzania krajowymi programami a Komisją Europejską

Biura ds. zarządzania krajowymi programami powinny pełnić rolę głównego punktu kontaktowego państw członkowskich z Komisją w zakresie wymiany i koordynacji w odniesieniu do usług wspierania SUMP.

Wspieranie wdrażania SUMP jest jednym z głównych zadań grupy ekspertów ds. mobilności miejskiej, ustanowionej po przyjęciu Nowych unijnych ram mobilności miejskiej, w kontekście której to grupy przedstawiciele państw członkowskich, regionów, miast i innych zainteresowanych stron zbierają się w celu omówienia polityki mobilności miejskiej UE, w tym w odniesieniu do SUMP. Biura ds. zarządzania krajowymi programami powinny zatem ściśle koordynować działania z przedstawicielami państw członkowskich, w których się znajdują, w grupie ekspertów oraz aktywnie uczestniczyć w pracach tej grupy.

2.6. Informowanie Komisji Europejskiej o działaniach

Państwa członkowskie powinny corocznie informować Komisję o działaniach podjętych w związku z niniejszym zaleceniem. Informacje te należy przekazać po raz pierwszy po upływie roku od przyjęcia niniejszego zalecenia.

Przekazywane informacje powinny obejmować:

- krajowy program wspierania SUMP,
- dane kontaktowe biura ds. zarządzania krajowym programem na rzecz SUMP,
- plan prac biura ds. krajowego programu wspierania SUMP,
- streszczenie rocznych sprawozdań z realizacji planu prac (w tym określone ilościowo postępy w zakresie kluczowych wskaźników skuteczności działania, najważniejsze cele pośrednie i ewentualne określone problemy, jak również przewidywane działania naprawcze) oraz wyciągnięte wnioski.

3. ADRESACI

Niniejsze zalecenie skierowane jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 8 marca 2023 r.

W imieniu Komisji
Adina VĂLEAN
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

Zaktualizowana koncepcja planów zrównoważonej mobilności miejskiej**1. WPROWADZENIE**

Plan zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP) to strategiczny plan mający na celu zaspokojenie potrzeb osób i przedsiębiorstw w zakresie mobilności w miastach i w ich otoczeniu, aby poprawić jakość życia. Stanowi on jednolite ramy dla rozwiązania wszystkich wspólnych wyzwań związanych z mobilnością miejską dla całego miejskiego obszaru funkcjonalnego. SUMP obejmuje kompleksowe, oparte na wizji, elastyczne i odporne podejście, ponieważ służy jako długoterminowy plan mobilności zawierający pakiety środków odnoszących się do krótkoterminowych celów i wartości docelowych, których osiągnięcie można przyspieszyć w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby.

Od 2013 r. Komisja zachęca do powszechnego przyjmowania SUMP jako podstawy polityki mobilności miejskiej. Odzwierciedla to potencjał SUMP w zakresie pomocy miastom i regionom w rozwiązywaniu wspólnych wyzwań związanych z przejściem na zrównoważoną mobilność miejską oraz w zapewnieniu lepszej jakości życia. W pakiecie dotyczącym mobilności w miastach z 2013 r. ⁽¹⁾ wezwano władze lokalne do umieszczenia SUMP w centrum ich podejścia do rozwiązywania problemów związanych z mobilnością miejską. Opublikowano powiązane wytyczne UE, aby wspierać władze lokalne w całym procesie wdrażania SUMP.

W ciągu ostatnich kilku lat opracowano ogromną ilość porad i wskazówek we współpracy ze społecznością zajmującą się planowaniem mobilności miejskiej, a kolejny zestaw uzupełniających wytycznych dotyczących konkretnych aspektów związanych z SUMP udostępniono miastom i zainteresowanym stronom w ramach unijnego centrum monitorowania mobilności miejskiej ⁽²⁾. Istnieje również narzędzie samooceny, które pomaga miastom zrozumieć mocne i słabe strony ich planów zrównoważonej mobilności miejskiej ⁽³⁾.

Pierwotna koncepcja SUMP ⁽⁴⁾ pojawiła się w pakiecie dotyczącym mobilności w miastach z 2013 r. i składała się z ośmiu głównych zasad przewodnich. W obecnej koncepcji SUMP zachowano je, a jednocześnie zaktualizowano to, co wymaga aktualizacji.

1.1. Kontekst

Zgodnie z nową kartą lipską ⁽⁵⁾ „[m]iasta muszą opracować strategie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i zapewnić ich wdrożenie w całym mieście, w tym w obszarach funkcjonalnych i podmiejskich”.

Planowanie zrównoważonej mobilności miejskiej ma zatem zasadnicze znaczenie dla efektywnej mobilności miejskiej zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym w węzłach miejskich TEN-T, a także jest ważne dla ogólnego funkcjonowania sieci oraz zapewnienia gotowości i odporności w przypadku poważnych wyzwań.

Proponuje się, by węzły miejskie spełniały zasadnicze wymogi dotyczące SUMP określone w załączniku V do wniosku Komisji dotyczącego zmienionego rozporządzenia w sprawie TEN-T ⁽⁶⁾. Niniejsza koncepcja pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich wiążących zobowiązań dotyczących węzłów miejskich odnoszących się do przyjęcia SUMP i ich zawartości, określonych w przyszłym zmienionym rozporządzeniu w sprawie TEN-T. W ramach niniejszej koncepcji uwzględniono te proponowane wymogi oraz dostarczono więcej informacji i określono zalecane elementy wymagane do opracowania SUMP niezależnie od tego, czy dane miasto jest węzłem miejskim, czy nie.

1.2. Przyczyny aktualizacji koncepcji SUMP

Biorąc pod uwagę istotne zmiany, jakie zaszły w ciągu ostatnich kilku lat, oraz praktyczne doświadczenia zdobyte w ciągu ostatniego dziesięciolecia podczas wdrażania przedmiotowej koncepcji, obecnie istnieje możliwość jej aktualizacji, tak aby SUMP mogły skuteczniej przyczynić się do realizacji coraz bardziej ambitnych celów i zobowiązań UE w zakresie transportu, klimatu, zdrowia i społeczeństwa.

⁽¹⁾ COM(2013) 913 final.

⁽²⁾ <https://www.eltis.org/mobility-plans/sump-guidelines>

⁽³⁾ <https://www.eltis.org/resources/tools/sump-self-assessment-tool>

⁽⁴⁾ Załącznik 1 do komunikatu Komisji „Wspólne dążenie do osiągnięcia konkurencyjnej i zasobooszczędnej mobilności w miastach” (https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:82155e82-67ca-11e3-a7e4-01aa75ed71a1.0003.05/DOC_2&format=PDF).

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/brochure/new_leipzig_charter/new_leipzig_charter_en.pdf

⁽⁶⁾ COM(2021) 812/2.

Aktualne kierunki polityki określono w szczególności w Europejskim Zielonym Ładzie ⁽⁷⁾, strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności ⁽⁸⁾ oraz w Nowych unijnych ramach mobilności miejskiej ⁽⁹⁾. Ostatnio Komisja przedstawiła odpowiednie wnioski ustawodawcze w pakiecie „Gotowi na 55” ⁽¹⁰⁾ oraz w pakiecie na rzecz ekologicznej i efektywnej mobilności i pakiecie REPowerEU ⁽¹¹⁾. Co najważniejsze, w koncepcji SUMP należy lepiej uwzględnić aspekty związane z klimatem i energią, a jednocześnie odnieść się do kwestii bezpieczeństwa, inkluzywności i dostępności, jak również do aspektów transportu towarowego i logistyki w transporcie lokalnym.

W Nowych unijnych ramach mobilności miejskiej stwierdzono, że w unowocześnionej koncepcji planów zrównoważonej mobilności miejskiej priorytetem będzie wspieranie zrównoważonych rozwiązań, w tym transportu aktywnego, zbiorowego i publicznego oraz mobilności współdzielonej (w tym w odniesieniu do połączeń miejsko-wiejskich), w pełni uwzględniając aspekty odporności, jak również zrównoważone plany miejskiej logistyki (SULP), oparte na pojazdach i rozwiązaniach bezemisyjnych. Należy w dalszym ciągu uzupełniać wspomnianą koncepcję, przewidując potrzebę wprowadzenia szczegółowych wskaźników i wymogów dotyczących tych planów dla węzłów miejskich TEN-T ⁽¹²⁾.

Ponadto narzędzia planowania w dziedzinie mobilności, energii, zrównoważonego rozwoju i użytkowania gruntów muszą się w większym stopniu uzupełniać. W ten sposób zmieniona koncepcja pozwoli również stworzyć ściślejsze powiązania między SUMP a innymi odpowiednimi planami miejskimi dotyczącymi energii i klimatu, a w szczególności planami działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP).

2. Koncepcja planów zrównoważonej mobilności miejskiej

W ramach niniejszej koncepcji przedstawiono zalecane podejście do SUMP dla obszarów miejskich niezależnie od ich wielkości. SUMP należy opracować i wdrażać zgodnie z następującymi zasadami przewodnimi.

2.1. Jasne i wymierne cele i założenia

Głównym celem SUMP jest zwiększenie dostępności miejskiego obszaru funkcjonalnego ⁽¹³⁾, którego dotyczy, oraz zapewnienie wysokiej jakości, bezpiecznej i zrównoważonej mobilności niskoemisyjnej do tego obszaru, przez ten obszar oraz na nim. SUMP powinien służyć zwłaszcza wspieraniu mobilności bezemisyjnej i wdrażaniu systemu transportu miejskiego, który przyczynia się do poprawy ogólnych wyników sieci transportowej, w szczególności poprzez rozwój infrastruktury umożliwiającej bezproblemowy ruch pojazdów bezemisyjnych oraz multimodalnych węzłów pasażerskich w celu ułatwienia połączeń pierwszej i ostatniej mili oraz multimodalnych terminali towarowych obsługujących obszary miejskie.

SUMP powinien zatem zawierać szczegółowe cele i założenia z myślą o wspieraniu rozwoju systemu transportu miejskiego, który:

- jest bezpieczny, dostępny, przystępny cenowo i sprzyja włączeniu społecznemu wszystkich użytkowników, w tym grup defaworyzowanych i osób z niepełnosprawnościami lub o ograniczonej możliwości poruszania się, oraz uwzględniono w nim perspektywę płci i zmiany demograficzne,
- pozwala zaspokoić potrzeby wszystkich użytkowników w zakresie mobilności, w tym ruchu rowerowego i pieszego, logistyki miejskiej, długodystansowych przepływów towarowych i pasażerskich w sieci TEN-T, a także przepływów z obszarów podmiejskich i wiejskich wokół miasta, obejmując cały miejski obszar funkcjonalny (miasto i strefę dojazdową),
- spełnia wymogi zrównoważonego rozwoju, ochrony klimatu i odporności oraz umożliwia zachowanie równowagi między potrzebą zapewnienia rentowności, sprawiedliwości społecznej oraz ochrony zdrowia i środowiska,
- służy optymalizacji wydajności systemów mobilności miejskiej, uwzględniając opłacalność, a także efekty zewnętrzne transportu w przypadku różnych rodzajów transportu, związane w szczególności z zagęszczeniem ruchu, zanieczyszczeniem powietrza i hałasem, emisją CO₂, ofiarami śmiertelnymi i rannymi w wypadkach drogowych, oraz wpływ tych efektów zewnętrznych na różnorodność biologiczną,
- przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności środowiska miejskiego, w tym przez lepsze dzielenie przestrzeni publicznej,

⁽⁷⁾ COM(2019) 640 final.

⁽⁸⁾ COM(2020) 789 final.

⁽⁹⁾ COM(2020) 811 final.

⁽¹⁰⁾ COM(2021) 550 final.

⁽¹¹⁾ COM(2022) 230 final.

⁽¹²⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej (COM(2021) 812 final).

⁽¹³⁾ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Functional_urban_area#:~:text=Short%20definition%3A%20a%20functional%20urban,city%20\(OECD%2C%202012\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Functional_urban_area#:~:text=Short%20definition%3A%20a%20functional%20urban,city%20(OECD%2C%202012))

- skutkuje podnoszeniem jakości życia i wpływa korzystnie na zdrowie publiczne, biorąc pod uwagę cele zrównoważonego rozwoju ONZ ⁽¹⁴⁾, oraz pozwala zapewnić, aby infrastruktura i usługi transportu miejskiego były bezpieczne, pewne i wygodne dla wszystkich, w tym dla grup społecznie wrażliwych i kobiet,
- pozwala poprawić bezpieczeństwo i ochronę ruchu, szczególnie w odniesieniu do aktywnych i podatnych na zagrożenia użytkowników ruchu drogowego (np. pieszych, rowerzystów, osób starszych, dzieci, osób z niepełnosprawnościami i o ograniczonej możliwości poruszania się), usług i przestrzeni publicznych, dążąc do realizacji wizji zero ⁽¹⁵⁾ w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego zgodnie z oświadczeniem z Valetty ⁽¹⁶⁾,
- umożliwia ograniczenie wszystkich źródeł zanieczyszczeń powodowanych przez transport, takich jak powietrze, hałas, cząstki stałe i mikrodrobiny plastiku, a także emisji gazów cieplarnianych z transportu, jak również zwiększenie jego efektywności energetycznej, mając na celu bezemisyjną mobilność miejską zgodnie z celami Europejskiego Zielonego Ładu ⁽¹⁷⁾, kompleksową strategią na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności, planem działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń ⁽¹⁸⁾ i prawem o klimacie, biorąc pod uwagę krajowe plany w dziedzinie energii i klimatu, plany ochrony powietrza oraz lokalne plany działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu,
- przyczynia się do lepszej łączności i ogólnego funkcjonowania transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T) oraz całego systemu transportu w Europie, zarówno w odniesieniu do pasażerów, jak i towarów.

2.2. Długookresowa wizja i jasny plan wdrażania

SUMP zawiera istniejącą, długoterminową strategię przyszłego rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego, a w tym kontekście przyszłego rozwoju infrastruktury transportowej i usług w zakresie multimodalnej mobilności, lub jest powiązany z taką strategią. SUMP zawiera również plan realizacji strategii w perspektywie krótkoterminowej. Należy włączyć SUMP do zintegrowanego podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i powinien on być powiązany z odpowiednimi planami dotyczącymi użytkowania gruntów, planowania przestrzennego i polityki sektorowej (np. w zakresie klimatu i energii).

SUMP powinien zatem obejmować:

- harmonogram i plan budżetowy, z odpowiednio określonymi źródłami niezbędnego finansowania. Najlepiej byłoby, gdyby wspomniany plan realizacji obejmował okres od 3 do 10 lat,
- jasno określone obowiązki i zasoby, w tym określone zasoby wymagane w przypadku każdego podmiotu.

2.3. Ocena obecnego i przyszłego funkcjonowania

Podstawę SUMP powinna stanowić staranna ocena obecnego i przyszłego funkcjonowania systemu transportu miejskiego, a uzupełnieniem SUMP powinien być kompleksowy system monitorowania, obejmujący:

- analizę sytuacji, scenariusz bazowy i końcowy, rozpoczynające się od kompleksowego przeglądu obecnej sytuacji i ustanowienia wartości odniesienia, względem której można mierzyć przyszłe postępy. Powinien on również obejmować ocenę wpływu proponowanych środków,
- cele szczegółowe i wartości docelowe: w SUMP należy określić szczegółowe i realistyczne cele w zakresie skuteczności działania, które są powiązane z analizą sytuacji i są ambitne, jeżeli chodzi o cel SUMP oraz cele ogólne. W stosownych przypadkach należy również określić mierzalne wartości docelowe, oparte na realistycznej ocenie wartości odniesienia i dostępnych zasobów oraz odzwierciedlające cele szczegółowe,
- wskaźniki skuteczności działania, najlepiej na podstawie wskaźników zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMI ⁽¹⁹⁾), służące do opisanego aktualnego stanu systemu transportu miejskiego oraz monitorowania postępów w realizacji wyznaczonych celów.

⁽¹⁴⁾ <https://www.undp.org/sustainable-development-goals>

⁽¹⁵⁾ https://ec.europa.eu/transport/themes/strategies/news/2019-06-19-vision-zero_en

⁽¹⁶⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9994-2017-INIT/pl/pdf>

⁽¹⁷⁾ COM(2020) 789 final.

⁽¹⁸⁾ https://environment.ec.europa.eu/strategy/zero-pollution-action-plan_pl

⁽¹⁹⁾ https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/clean-transport-urban-transport/sumi_en

2.4. Zintegrowany rozwój wszystkich rodzajów transportu przy jednoczesnym nadaniu priorytetu tym najbardziej zrównoważonym

SUMP powinien promować transport multimodalny poprzez integrację poszczególnych rodzajów transportu i środków mających na celu ułatwienie bezproblemowej i zrównoważonej mobilności. SUMP powinien obejmować działania mające na celu zwiększenie udziału bardziej zrównoważonych form transportu, takich jak transport publiczny, aktywna mobilność, mobilność współdzielona ⁽²⁰⁾, bezemisyjna logistyka miejska oraz, w stosownych przypadkach, żegluga śródlądowa i transport morski.

SUMP powinien również uwzględnić działania na rzecz promowania mobilności bezemisyjnej, w szczególności w odniesieniu do ekologizacji floty miejskiej, zmniejszenia zatorów komunikacyjnych i poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, zwłaszcza jeśli chodzi o niechronionych uczestników ruchu drogowego.

W planie przedstawiono zintegrowany zestaw środków technicznych, infrastrukturalnych, opartych na polityce i miękkich, mających na celu poprawę funkcjonowania i opłacalności w odniesieniu do określonych celów i celów szczegółowych.

SUMP powinien zatem obejmować następujące elementy:

- usługi transportu publicznego i zbiorowego, jak również mobilność współdzieloną, wraz ze specjalną strategią mającą na celu poprawę ich jakości, zasięgu, bezpieczeństwa, integracji i dostępności,
- transport niezmotoryzowany, wraz z planem mającym na celu uatrakcyjnienie oraz zwiększenie bezpieczeństwa ruchu pieszego, rowerowego i mikromobilności, z myślą o stworzeniu kompleksowej sieci o wysokiej jakości,
- multimodalność, mając na uwadze lepszą integrację poszczególnych rodzajów transportu zarówno w odniesieniu do pasażerów, jak i towarów,
- bezpieczeństwo ruchu drogowego w mieście oraz dążenie do realizacji wizji zero w odniesieniu do ofiar śmiertelnych i poważnych obrażeń, w szczególności wśród niechronionych użytkowników ruchu drogowego, w tym pieszych i rowerzystów,
- zmniejszenie zatorów komunikacyjnych i optymalizację wykorzystania infrastruktury związanej ze środkami zarządzania parkowaniem, w tym optymalizację infrastruktury ładowania, zbadanie możliwości realokacji dróg i przestrzeni miejskiej na rzecz niezmotoryzowanych rodzajów transportu lub zastosowań innych niż transportowe,
- logistykę miejską, w tym dostawy do domu i zarządzanie flotą pojazdów użytkowych (np. taksówek), ze środkami mającymi na celu poprawę wydajności przy jednoczesnym ograniczeniu efektów zewnętrznych, takich jak emisja gazów cieplarnianych, zanieczyszczenia, hałas i zatory komunikacyjne (SUMP i każdy konkretny zrównoważony plan miejskiej logistyki powinny być do siebie dopasowane w sposób zintegrowany),
- plany zarządzania mobilnością, obejmujące działania mające na celu doprowadzenie do zmiany w kierunku bardziej zrównoważonych wzorców mobilności dla osób dojeżdżających do pracy, konsumentów i studentów (w tym pochodzących z okolicznych obszarów podmiejskich i wiejskich) w sektorach takich jak zatrudnienie, edukacja, zdrowie, handel detaliczny i turystyka/wydarzenia,
- transformację cyfrową, w tym inteligentne systemy transportowe (ITS), takie jak usługi cyfrowe w zakresie mobilności multimodalnej ułatwiające dostęp do informacji, rezerwację, opłacanie podróży i uzyskiwanie dostępu do biletów we wszystkich rodzajach transportu, oraz gromadzenie danych (przykładowo od operatorów prywatnych, duże zbiory danych, sztuczna inteligencja, cyfrowe bliźniaki, internet rzeczy itp.) w celu wsparcia przygotowania, wdrażania i monitorowania środków zawartych w SUMP.

2.5. Zintegrowane podejście do mobilności pasażerów oraz miejskiego transportu towarowego i logistyki miejskiej

Logistyka miejska, jak również powiązania z długodystansowym transportem towarowym powinny być w pełni uwzględnione i zintegrowane z SUMP, aby zapewnić systematyczne podejście do wszystkich aspektów mobilności w danym mieście oraz osiągnąć cel, jakim jest bezemisyjna logistyka miejska i dostawy na „ostatniej mili”. Określone kwestie związane z logistyką miejską można by omówić w specjalnym i dostosowanym zrównoważonym planie miejskiej logistyki.

W odniesieniu do odpowiednich obszarów miejskich SUMP powinien należycie uwzględnić wpływ różnych środków miejskich na przepływy ruchu pasażerskiego i towarowego oraz transeuropejską sieć transportową (TEN-T) w celu zapewnienia bezproblemowych przejazdów przez węzły miejskie, objazdów wokół nich lub wzajemnych połączeń między nimi, z uwzględnieniem pojazdów bezemisyjnych. SUMP powinien w szczególności obejmować działania mające na celu zmniejszenie zatorów komunikacyjnych, poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i usunięcie wąskich gardeł mających wpływ na strumienie ruchu w ramach TEN-T.

⁽²⁰⁾ Mobilność współdzielona odnosi się do wspólnego korzystania z różnych rodzajów transportu, takich jak współużytkowanie pojazdów do wypożyczenia (np. rowery, hulajnogi, samochody), wspólne przejazdy (ride-sharing/car-pooling), a także usługi transportowe na żądanie (np. zamawianie usług transportu samochodowego, taksówka itp.).

2.6. Podejście partycypacyjne i koordynacja z innymi właściwymi inicjatywami

Opracowywanie i wdrażanie SUMP powinno opierać się na zintegrowanym podejściu partycypacyjnym charakteryzującym się wysokim poziomem współpracy, koordynacji i konsultacji między poszczególnymi szczeblami administracji i właściwymi organami. Zaangażowany powinien być również ogół społeczeństwa, obywatele, a także przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów gospodarczych.

W tym celu lokalne organy ds. planowania powinny wprowadzić odpowiednie struktury i procedury.

Proces ten powinien wiązać się w szczególności z:

- właściwym zaangażowaniem odpowiednich podmiotów z miejskiego obszaru funkcjonalnego, takich jak mieszkańcy, przedstawiciele organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmioty gospodarcze, w opracowywanie i wdrażanie przedmiotowego planu od samego początku i w trakcie całego procesu, aby zapewnić wysoki poziom akceptacji i wsparcia,
- konsultacjami międzywydziałowymi oraz współpracą na szczeblu lokalnym i regionalnym w celu zapewnienia spójności i komplementarności z lokalnymi i regionalnymi politykami, strategiami i środkami, w szczególności dotyczącymi użytkowania gruntów i planowania przestrzennego, planów zazieleniania obszarów miejskich ⁽²¹⁾, energetyki, zdrowia, edukacji, usług społecznych, egzekwowania przepisów i ochrony policyjnej,
- ścisłą wymianą z odpowiednimi organami odpowiedzialnymi za zapewnienie infrastruktury transportowej i usług transportowych na miejskim obszarze funkcjonalnym (sąsiednich obszarach miejskich, podmiejskich i wiejskich) oraz na różnych szczeblach administracji i rządu.

2.7. Monitorowanie, przegląd, sprawozdawczość i zapewnianie jakości

SUMP powinien obejmować cele, wartości docelowe i wskaźniki stanowiące podstawę obecnego i przyszłego funkcjonowania miejskich systemów transportu, dotyczące co najmniej emisji gazów cieplarnianych, zatorów komunikacyjnych, zgonów i poważnych obrażeń w wyniku zdarzeń drogowych, udziałów poszczególnych rodzajów transportu oraz dostępu do usług w zakresie mobilności, jak również danych dotyczących zanieczyszczenia powietrza i zanieczyszczenia hałasem w miastach. Wdrażanie SUMP należy monitorować za pomocą wskaźników skuteczności działania.

W szczególności władze lokalne powinny wprowadzić mechanizmy monitorowania postępów w osiąganiu celów SUMP i w razie potrzeby podejmować terminowo działania naprawcze. Państwa członkowskie powinny wspierać miasta w realizacji tego zadania i zapewnić jakość SUMP oraz jego zgodność z wymogami koncepcji SUMP zgodnie z zaleceniem Komisji w sprawie krajowych programów wsparcia SUMP.

Należy regularnie oceniać postępy w realizacji celu i celów szczegółowych SUMP oraz osiąganie zawarty w nim wartości docelowych przy użyciu wybranych wskaźników rezultatu ⁽²²⁾. Należy podjąć odpowiednie działania, aby zapewnić terminowy dostęp do stosownych danych i statystyk. Podstawę do przeglądu wdrażania SUMP powinno stanowić sprawozdanie z monitorowania.

W celu wsparcia monitorowania należy zachęcać do stosowania prognoz, aby przewidywać przyszłe potrzeby i wyzwania. Do takiego prognozowania mogą posłużyć narzędzia cyfrowe, takie jak lokalne cyfrowe bliźniaki.

2.8. Wytuczne i wsparcie na poziomie europejskim

Komisja Europejska będzie nadal dostarczać informacji na temat SUMP za pośrednictwem europejskiego portalu informacji o transporcie lokalnym – Europejskiego Obserwatorium Mobilności ⁽²³⁾. Informacje te obejmują związane z procesem wytuczne dotyczące SUMP oraz materiały referencyjne dotyczące określonych aspektów SUMP ⁽²⁴⁾.

Grupa ekspertów Komisji ds. mobilności miejskiej ⁽²⁵⁾, ustanowiona po przyjęciu Nowych unijnych ram mobilności miejskiej, pomoże uzupełnić i skondensować ten materiał.

⁽²¹⁾ https://environment.ec.europa.eu/topics/urban-environment/urban-greening-platform_en

⁽²²⁾ Takich jak wskaźniki zrównoważonej mobilności miejskiej dostępne pod adresem: https://ec.europa.eu/transport/themes/urban/urban_mobility/sumi_en.

⁽²³⁾ <https://www.eltis.org/mobility-plans>

⁽²⁴⁾ <https://www.eltis.org/mobility-plans/topic-guides>; <https://www.eltis.org/mobility-plans/practitioner-briefings>

⁽²⁵⁾ Grupa E03863 (<https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=pl&groupID=3863>).